

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Konec Svaté říše římské národa německého

Autor práce: Josef Kubrycht (R17M0155P)

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.

Posudek zpracován dne: 19. 4. 2022

Problematicke dějin Svaté říše římské (národa německého) překvapivě **není v kvalifikačních pracích věnována přílišná pozornost**, ačkoli jde o historické jevy zasahující a postihující prostor, kde se vytvářela i česká státnost.

Jako výjimky potvrzující pravidlo můžeme uvést následující diplomové práce.

Popisem situace v Říši a v Českém království za doby Karla IV., rozbořem Zlaté buly Karlovy a vztahem světské a církevní moci se zabývá diplomová práce s názvem „Zlatá bula Karla IV. a její místo ve vývoji Svaté říše římské“.¹

Mírovému projektu Jiřího z Poděbrad se věnuje diplomová práce vzniklá taktéž na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni. Jde o kvalifikační práci s názvem „Analytický popis mírového projektu Jiřího z Poděbrad“.²

Celkový pohled na „Říši“ tak přináší teprve předkládaná práce J. Kubrychta.

Této skutečnosti si byl jistě vědom i původní vedoucí práce a kolega V. Valeš při jejím zadání i diplomant při jejím zpracování. Ostatně pro diplomanta je toto **základním důvodem** pro zpracování práce, když sám v jejím **úvodu** zdůrazňuje, že „Svatá říše římská zůstává dodnes poněkud nepochopena a přehlížena. To je dáno zčásti také tím, že je Říše často srovnávána s jednotlivými národními státy a v tomto ohledu působí nedokonalým dojmem. Svatá říše římská však byla něčím výjimečnějším než jen státní strukturou. Zpracovat tuto problematiku jsem se rozhodl právě proto, že jí dle mého názoru není věnována dostatečná pozornost. Útvar, jehož součástí byly po staletí také České země, není v povědomí české veřejnosti zakořeněn, přestože k němu máme velice blízko“.

¹ Krajčír, Tomáš. Zlatá bula Karla IV. a její místo ve vývoji Svaté říše římské [on-line]. Plzeň, 2011. Dostupné z: <https://theses.cz/id/14e6dr/>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická.

² Smrčková, Radka. Analytický popis mírového projektu Jiřího z Poděbrad [on-line]. Plzeň 2016. Dostupné z: <https://theses.cz/id/cm4dx0/>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická.

Názorně můžeme předvést roli „*historie jako učitelky života*“ na vývoji bývalé střední části Francké říše (Francia media) po jejím rozpadu založeném Verdunskou smlouvou (843 n. l.). Střední Franky, spravované Lotharem I., měly sloužit jako jakési „nárazníkové pásmo“ mezi Západofranckou a Východofranckou říší (základ pozdější Svaté říše římské). Tím také po celé dějiny byly. Porýní, Alsasko, Lotrinsko patřily tu Říši, tu Francii, území zabral Napoleon, následně bylo přičleněno k Rýnskému spolku, aby jej po prusko-francouzské válce (1870) získalo sjednocené Německo, které o uvedené území přišlo po první světové válce, aby jej opět zabralo a nahlodalo tak versailleský mírový systém před světovou válkou druhou.

Podobně to vidí i sám diplomant, když uvádí, že „*je možné vypožorovat několik paralel, které pojí dobu Svaté říše římské národa německého se současností. Určité podobnosti s poměry v Říši lze dnes spatřovat i ve sdružení států v rámci Evropské unie*“. K tomu blíže citovaná práce o mírovém návrhu Jiřího z Poděbrad.

V článku 1 mírového návrhu (Cultus pacis), který zní „*Především tedy na čest víry katolické a slovem královským a knížecím prohlašujeme a slibujeme, že si od této hodiny a dne nadále budeme vzájemně prokazovati a zachovávatí čisté, pravé a upřímné bratrství, že pro žádné neshody, pro žádné stížnosti anebo pře vzájemně nesáhneme po zbraních, aniž komu naším jménem po nich sáhnouti dovolíme, ale že spíše budeme podporovati podle obsahu a smyslu níže psaných ustanovení jeden druhého proti každému žijícímu člověku, který by nás anebo někoho z nás se pokoušel holým skutkem a bez řádného rozhodnutí nepřátelsky napadnouti*“ je v podstatě formulována zásada zákazu použití síly a hrozby silou.³

I tomto by bylo dobré se poučit v minulosti a přestat řešit (zdánlivé) rozpory mezi státy pomocí násilí. Bohužel v tomto někteří příslušníci světového společenství od barbarských dob příliš nepokročili.

Historií a charakteristikou Svaté říše římské se diplomant zabývá v první kapitole svojí práce. Pěkně jsou zde popsány všechny aspekty, které promlouvaly do utváření Říše, a to včetně neexistujícího systematicky uspořádaného „práva Říše“. Po přečtení kapitoly čtenář získá dobrou představu, s čím vším se Svatá říše musela po celou dobu existence vypořádávat.

Druhá kapitola se věnuje popisu Svaté říše před francouzskou buržoazní revolucí a vývoji během ní. Je zřejmé, že v revoluci se vidí základní příčina, která má bezprostřední vliv na zánik Svaté říše římské národa německého. To je zcela pochopitelné, když se revoluční děje neomezily jen na francouzské území, ale revoluční myšlenky se rozšířily prakticky do celého světa. Kromě toho se v kapitole popisuje vliv zeměpanské výsosti, osvícenství a protestantství na postavení Říše v 18. století.

Ve třetí kapitole se důsledně analyzují příčiny zániku Svaté říše. Autor správně uvádí, že jde o kombinaci mnoha faktorů, z nichž žádný samostatně však nevystihuje situaci zcela přesně. Zřejmě nejdůležitějším faktorem bude vzestup Pruska.

³ Srov. čl. 4 odst. 2 Charty OSN Všichni členové se vystříhají ve svých mezinárodních stycích hrozby silou nebo použití síly jak proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti kteréhokoli státu, tak jakýmkoli jiným způsobem neslučitelným s cíli Organizace spojených národů. Charta OSN dostupná zde: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/Charta-OSN-2019.pdf>.

Dozvuky zániku Svaté říše římské se věnuje poslední, čtvrtá kapitola práce. Zmiňují se zde výsledky Napoleonských válek a uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu a vznik Německého spolku.

V závěru autor práce navazuje na myšlenku řečenou v úvodu, která se týká četnosti prací na téma zániku Svaté říše římské.

Vyslovuje přání, aby práce alespoň z části pomohla vyplnit prázdná místa a věří v její užitečnost pro případné zájemce z řad čtenářů.

My zde můžeme i s ohledem na naplnění všech formálních předpokladů včetně rozsáhlého citačního aparátu a bohaté literatury konstatovat, že **vytýčený cíl se diplomantovi beze zbytku podařilo naplnit.**

V důsledku toho navrhuje vedoucí práce, aby diplomová práce získala **výborné hodnocení.**

Při obhajobě by se mohl diplomant zamyslet nad tím, jaký byl vztah Svaté říše římské k carskému Rusku.

JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.